

VISIO planas – Pridėtinė informacija dėl tarptautinių konsultacijų

Uusimaa regiono sąjunga rengia regioninį planą pagal Teritorijų naudojimo įstatymą. Plano pavadinimas – VISIO – Inovatyvus žaliasis perėjimas, 5-asis Uusimaa regioninis planas. VISIO planas papildo ir atnaujina galiojančią planų sistemą žaliųjų ir švarių perėjimų bei krašto gynybos klausimais. Plane nagrinėjamos šios temos: energetika; pramoninė gamyba, žiedinė ekonomika ir žaliavų tiekimas; gamta ir anglies dioksido sekvestracija; logistika ir tolimojo susisiekimo keleivių vežimas; vandens tiekimas ir vandens išteklių bei krašto gynyba. Planas šiuo metu yra rengimo etape, o jo projektas Suomijoje buvo viešai eksponuojamas 2026 m. kovo 11 d. – gegužės 8 d. Pagal preliminarių grafiką plano projektas bus pateiktas viešai peržiūrai ir pastaboms pateikti Suomijoje 2027 m. pavasarį. Planą ketinama pateikti tvirtinti 2027 m. gruodžio mėn.

Jei regioninis planas gali turėti reikšmingą poveikį kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijai, turi būti vykdoma Europos Sąjungos SOVA direktyvoje numatyta pranešimo procedūra ir derybės su kita valstybe nare. Rengiant „VISIO“ planą buvo nustatyta, kad būtina surengti direktyvoje numatytą konsultaciją su kitomis valstybėmis narėmis. Ši būtinybė kyla dėl „VISIO“ plane numatytos naujos energijos gamybos zonos žymos EN/t bei bendrosios nuostatos dėl mažos galios branduolinės energetikos.

Šiame lydraštyje aprašomas regioninio plano vaidmuo Suomijos teritorijų planavimo sistemoje ir regioninių planų poveikio vertinimų tikslumo lygis, taip pat numatomas „VISIO“ plano poveikis branduolinės energijos srityje. Lydraščio tikslas – pateikti bendrą regioninio plano apžvalgą bei regioninio plano vaidmenį žemės naudojimo planavime, susijusiame su branduoline energetika.

Regioninis planas

Regioninis planas yra į ateitį orientuotas ir paprastai visą regiono teritoriją, t. y. kelias savivaldybes, apimantis bendro pobūdžio planas, pagrįstas Suomijos teritorijų naudojimo įstatymu. Regioniniame plane nurodoma nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu svarbi žemės naudojimo paskirtis, taip pat suderinami nacionaliniai teritorijų naudojimo tikslai su regioniniais ir vietos tikslais bei vertybėmis. Regioniniame plane neaptariami savivaldybių vidaus teritorijų naudojimo sprendimai, o tik platesnės reikšmės klausimai.

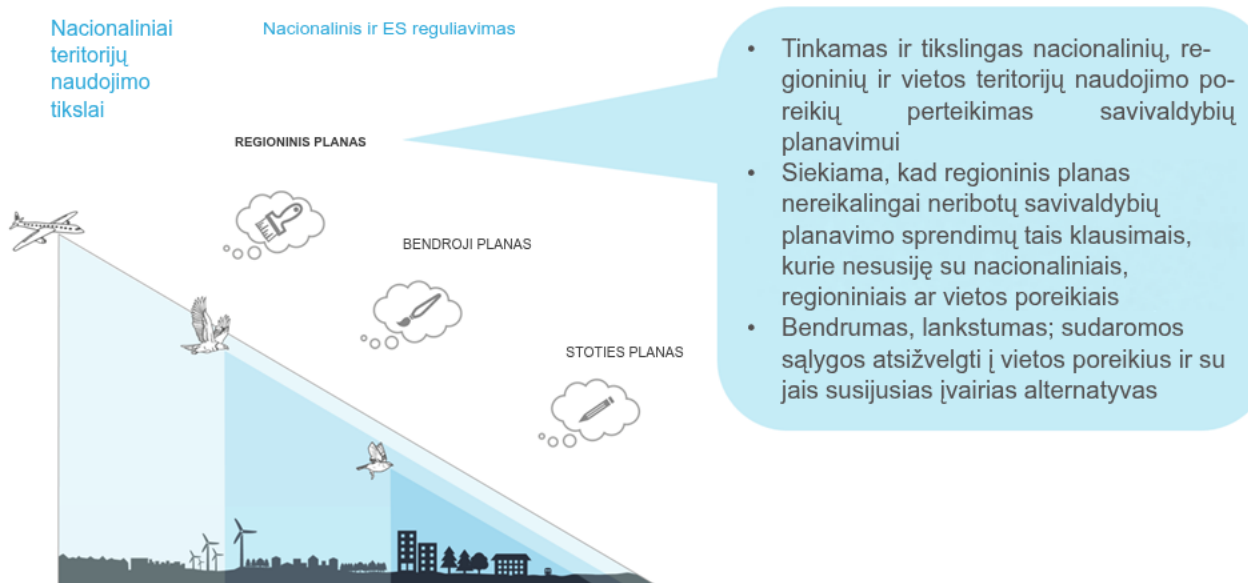
Regioninis planas yra gairės savivaldybių planavimui bei kitam valdžios institucijų teritorijų naudojimo planavimui. Regioninis planas nėra savarankiškai įgyvendinamas planas, o įgyvendinamas ir konkretizuojamas savivaldybių bendruosiuose ir detaliojo planuose.

Regioninis planas rengiamas remiantis įvairiapusiška informacija ir dialogu bei įvertinant įvairias alternatyvas. Rengiant planą taip pat atsižvelgiama į poveikio vertinimo rezultatus, politines gaires ir teisės aktus.

Regioninio plano teisiniai padariniai išsamiau aprašyti plano paaiškinimo 6 skyriuje.

Regioninio plano vaidmuo teritorijų planavimo sistemoje

VISIO plano sprendimas dėl branduolinės energetikos

VISIO plane branduolinės energijos gamybos vietos parinkimo sąlygos buvo tiriamos bendru lygiu ir atsižvelgiant į kitą regiono teritorijų naudojimą.

„Fortum“, šiuo metu valdanti jau veikiančią branduolinę elektrinę Loviisoje, Uusimaa regione, aktyviai tiria galimybes pastatyti naują branduolinę elektrinę Suomijoje. Plėtos darbo tikslas – patenkinti augantį visuomenės ir pramonės poreikį švariai elektros energijai bei stiprinti Suomijos energetinį savarankiškumą. „Fortum“ nustatė, kad dabartinės Loviisos elektrinės teritorijos Källa-Hästholmen kaimynystė yra tinkama vieta papildomai branduolinės elektrinės statybai. Vieta šalia esamų elektrinių teritorijų leistų efektyviai pasinaudoti esama infrastruktūra ir kompetencija. „Fortum“ parengė su planavimo teritorija susijusią ataskaitą regioninio plano atnaujinimui. Ataskaita yra įtraukta į tarptautinių konsultacijų medžiagą.

VISIO plane Loviisos Källa-Hästholmen teritorijai suteikiamas **energijos gamybos zonos EN/t žymėjimas**, kuris skirtas energijos gamybai skirtoms įrenginiams, pastatams ar statiniams, taip pat energijos gamybos tyrimams ir plėtrai reikalingiems pastatams ir statiniams. Pagal šią žymą reglamentuojančias planavimo nuostatas, šioje teritorijoje galima įrengti branduolinę elektrinę ir branduolinių atliekų laikinojo saugojimo patalpas. Be to, šioje teritorijoje leidžiama vykdyti pagalbines funkcijas, pavyzdžiui, laikiną apgyvendinimą, vandens valymo įrenginius bei su energijos gamyba susijusią uosto veiklą. Remiantis vien tik regioniniu planu, branduolinės elektrinės dar negalima

įgyvendinti, tačiau elektrinės įgyvendinimas ir išdėstymas bus sprendžiami tolesnio planavimo metu ir atliekant išsamesnį leidimų svarstymą, remiantis išsamiais tyrimais.

Rengiant „VISIO“ plano projektą dar nebuvo žinoma, kokios rūšies energijos gamyba galėtų būti vykdoma Källan regione. Rengiant „VISIO“ planą buvo išnagrinėti pagrindiniai principai, kad būtų galima įsitikinti, jog Källan regiono aplinkos sąlygos yra tokios, kad regione galima pradėti išsamiau tirti energijos gamybos, įskaitant atominės energetikos įrenginių statybos sąlygų, ir kad energijos gamyba šioje teritorijoje neprieštarautų kitam regioninio plano lygio teritorijų naudojimui.

Regioninis planas nustato būsimos veiklos išsamesnio planavimo ribines sąlygas tiek nuostatyti, tiek su elektrine susijusios, jau galiojančiame regioniniame plane nurodytos apsaugos zonos žymėjimo pagalba: dabartine elektrine pagrįsta apsaugos zona VISIO plane išlieka nepakitusi. Taigi ji nebuvo išplėsta, palyginti su anksčiau regioniniame plane nurodyta zona. Tai reiškia, kad Källos teritorijoje planuojama nauja veikla turi būti tokia, kad rizikos, kuriomis remiantis buvo nustatyta apsaugos zona, ateityje neapimtų platesnės teritorijos nei dabar.

Regioninis planas nėra įgyvendintinas planas, o jo įgyvendinimui reikalingi tikslesni planai ir projektai. Savivaldybių lygmens planai, t. y. bendrieji ir detalieji planai, taip pat kiti tikslesnio lygmens projektai patikslina regioniniame plane pateiktus bendruosius tikslus, taip pat ir energijos gamybos tikslinės zonos atžvilgiu.

Branduolinė energetika teritorijų planavimo sistemoje / „VISIO“ plane

ES ir nacionalinis regulavimas

Nacionaliniai teritorijų naudojimo tikslai (VAT)

Atkreipkite dėmesį į skirtingus planus! Pvz., vienam projektui rengiamas projekto regioninis planas yra daug tikslesnis nei visą regioną ir daugelį temų apimantis planas.

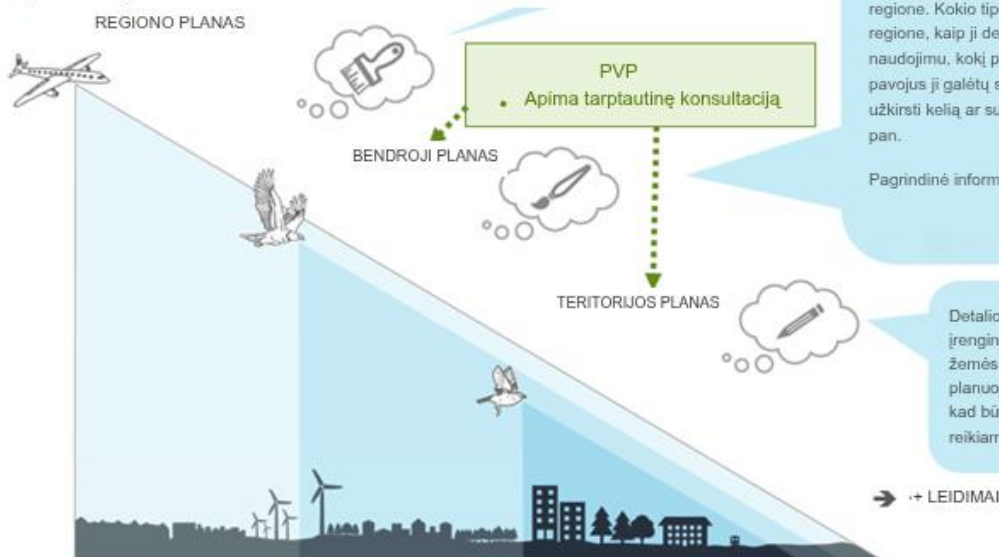
Rengiant projekto regioninį planą, jau žinomas projektas, kuriam planas rengiamas.

Rengiant visą regioną ir daugelį temų apimantį regioninį planą, bendrais bruožais tiriamos branduolinės energetikos gamybos vietos parinkimo sąlygos – atsižvelgiant į kitą regioninę teritorijų naudojimo paskirtį. VISIO plano projekte bendrais bruožais nurodyta teritorija, kurios sąlygos leidžia tiksliau ištirti galimą branduolinės energijos gamybą šioje teritorijoje.

Bendrojo plano etape išsamiau paaiškinama branduolinės elektrinės vieta ir ribinės sąlygos regione. Kokio tipo jėgainė galėtų būti įrengta regione, kaip ji derėtų su aplinkiniu žemės naudojimu, kokį poveikį aplinkai ir kokius pavojus ji galėtų sukelti, kaip būtų galima užkirsti kelią ar sušvelninti neigiamą poveikį ir pan.

Pagrindinė informacija – PAV.

Detaliojo plano etape įrenginiui reikalingas žemės naudojimas ir jungtys planuojami taip tiksliai, kad būtų galima kreiptis dėl reikiamų leidimų įrenginiui įgyvendinti.

Mažosios branduolinės jėgainės iš esmės yra detaliojo planavimo lygio klausimas, todėl mažosios branduolinės jėgainės nėra nurodytos regioninio plano žemėlapyje. Tačiau „VISIO“ plano projekte buvo laikoma būtina regioniniame plane nustatyti tam tikras mažosios branduolinės energetikos ribines sąlygas per bendrą planavimo nuostatą, taikomą visai plano teritorijai.

Bendras mažosios galios branduolinės energetikos reikalavimas:

Mažosios branduolinės jėgainės (SMR), skirtos energijos gamybai, gali būti įrengiamos gyvenvietės struktūroje arba jos artimiausioje aplinkoje, pasinaudojant esama infrastruktūra.

Įrengimas reikalauja tikslesnio planavimo pagal teritorijos planą, kuriame turi būti užtikrinta, kad:

- *Elektrinė derėtų su aplinkiniu žemės naudojimu ir nesukeltų didelės žalos kraštovaizdžiui, kultūrinei aplinkai ar gamtos vertybėms.*
- *Įrenginio vietos parinkimas priklauso nuo jo pagrindinio produkto. Įrenginio, kurio veikla sutelkta į šilumos gamybą, vietos parinkimo sąlyga yra tinkamas prijungimas prie centralizuoto šildymo tinklo arba pramonės procesų šilumos poreikių.*
- *Įrenginio aušinimo sprendimai yra įgyvendinami, o elektros energiją gaminantis įrenginys turi pakankamą jungtį su elektros tinklu.*
- *Išsamus projektavimas turi būti grindžiamas išsamiais tyrimais, kuriuose įvertinamas SMR projekto tiesioginis ir netiesioginis poveikis. Atliekant vertinimą, reikia atkreipti dėmesį į projekto socialinį poveikį bei jo reikšmę vietos saugumui ir tiekimo patikimumui.*
- *Radiacinės saugos centrui suteikiama galimybė pateikti nuomonę.*

VISIO plane mažoji branduolinė elektrinė apibrėžiama kaip modulinis ir serijinei gamybai tinkamas branduolinis reaktorius, kurio šiluminė galia yra mažesnė nei 1500 megavatų. Elektrinės saugos projektavimas grindžiamas pasyviais sprendimais, o tai leidžia ją integruoti į esamą energetikos sistemą ir tankiai apgyvendintą teritoriją.

Poveikio vertinimas regioniniame plane

Poveikio vertinimo užduotis – pateikti informaciją apie plano įgyvendinimo poveikį, jo reikšmingumą ir galimybes sušvelninti neigiamą poveikį. Teritorijų naudojimo įstatymas nustato regioninio plano poveikio vertinimo pagrindus.

Vertinant plano poveikį, atsižvelgiama į plano paskirtį ir tikslą, t. y. poveikio vertinimas atliekamas tokiu pačiu tikslumu ir tokiu pačiu mastu, kaip ir rengiamas planas. Kitaip tariant, regioninio plano poveikio vertinimas atliekamas tokiu pačiu bendru lygiu, kokiu parengtas planas. Kaip regioninis planas patikslinamas detaliojo planavimo metu, taip pat ir poveikio vertinimas patikslinamas pereinant prie tikslesnio planavimo.

Rengiant „VISIO“ planą, poveikis, taip pat susijęs su branduoline energetika, buvo vertinamas regioninio plano lygiu tinkamu bendru lygiu ir remiantis ta informacija, kuri šiuo metu yra prieinama apie „Fortum“ ir kitų galimų projekto vykdytojų planus. Pavyzdžiui, rengiant plano projektą dar nebuvo žinoma, kokio tipo ir kokio dydžio galimas būsimas branduolinės energetikos projektas Källan regione galėtų būti. Dėl šios priežasties šiame etape negalima tiksliau įvertinti galimos elektrinės poveikio, rizikos ir rizikos pasiskirstymo, taip pat poveikio zonos plėtimą.

Apskritai, kalbant apie energetikos temos poveikį, galima teigti, kad planas stiprina saugumą, skatindamas perėjimą prie decentralizuotos ir įvairiapusės energetikos sistemos. Planavimo sprendimu užtikrinamos esamų Loviisos elektrinės blokų veiklos ir plėtros galimybės, taip pat sudaromos sąlygos toliau projektuoti naują elektrinės bloką „šalia esamų blokų. Planavimo sprendimas taip pat sustiprina regiono energijos tiekimo patikimumą, energetinį saugumą ir tiekimo patikimumą. Įgyvendinus šį projektą, branduolinė energetika savo ruožtu išlygintų elektros tinklo apkrovą, o tai yra svarbu šalia kintančių gamybos formų, tokių kaip vėjo ir saulės energija. Nuostata dėl mažosios branduolinės energetikos leidžia elektros ir šilumos gamybą integruoti į esamą bendruomenės struktūrą ir infrastruktūrą.

Energijos gamybos srityse, ypač veikloje, susijusioje su branduoline energija, akcentuojamas saugumas, rizikos valdymas ir žmonių patiriamas saugumas. Branduolinė energetika taip pat gali turėti poveikį vandens telkiniams ir jūrų aplinkai, pavyzdžiui, dėl aušinimo vandens naudojimo ir išleidimo, taip pat uostų veiklos. Kalbant apie mažos galios branduolinę energiją, poveikis vandeniui ir klimatui priklauso nuo įgyvendinimo būdo ir elektrinės dydžio.

Kalbant apie branduolinę energetiką, poveikis, peržengiantis Suomijos valstybės sienas, įmanomas tik įvykus rimtai reaktoriaus avarijai. Rimta reaktoriaus avarija branduolinėje elektrinėje yra labai mažai tikėtinas ekstremalus įvykis, kurio atsiradimui reikėtų daugybės elektrinės sistemų gedimų ir valdymo problemų. Tačiau, kaip nurodyta anksčiau, rengiant VISIO planą nebuvo žinomas elektrinės tipas ar dydis, todėl rengiant regioninį planą poveikio neįmanoma įvertinti tiksliau. Kaip ir regioninis planas bus patikslintas tolesniuose planavimo etapuose, t. y. savivaldybių bendruosiuose ir detaliojo planuose, taip pat PAV procesuose ir leidimų išdavimo procesuose, taip pat bus patikslinti ir poveikio vertinimai.

Pabrėžiame, kad atitinkama pranešimo ir derybų procedūra bus atskirai įgyvendinta ir kitų planavimo lygių, priklausančių Suomijos teritorijų naudojimo planavimo sistemai, atžvilgiu, t. y. savivaldybių bendrųjų ir detaliojo planavimo bei PAV proceso atžvilgiu. Šiuose etapuose tikriausiai bus galima naudotis tikslesne nei regionų lygio informacija ir tyrimais, taip pat susijusiais su poveikio vertinimais.

Poveikio vertinimas pateiktas plano paaiškinimo 5.1.8 ir 7 skyriuose.

Tarptautinės konsultacijos medžiaga

Uusimaa regiono sąjungos interneto svetainėje galima rasti [planavimo medžiaga suomių kalba](#), [planavimo medžiaga švedų kalba](#), taip pat [anglų kalba](#).

Tarptautinės konsultacijos medžiaga šiuo metu yra švedų ir anglų kalbomis ir apima šiuos dokumentus:

- Planavimo žemėlapis
- Planavimo žymos ir nuostatos
- Planavimo aprašymas (*iš originalaus aprašymo pašalinti 5.2–5.6, 7.2–7.7 ir 8 skyriai, kurie nėra būtini konsultacijoms*)
- Dalyvavimo ir vertinimo planas
- „Fortum“ ataskaitos santrauka
- Be to, medžiagoje yra lydraštis, išverstas į visas tikslių šalių kalbas.

Lydraštis ir plano medžiaga parengti suomių ir švedų kalbomis, o dirbtinio intelekto pagalba išversti į anglų kalbą bei į valstybių, kurioms taikoma pranešimo ir konsultacijų procedūra, kalbas . Atsiprašome, jei dirbtinio intelekto vertimas iš lydraščio turi nedidelių netikslumų. Mielai atsakysime į visus klausimus, susijusius su VISO schema. Klausimus galite siųsti tiesiogiai Uusimaa regiono sąjungai, rengiančiai VISIO planą. Tarptautinės konsultacijos kontaktinis asmuo yra aplinkos ekspertė Tanja Lamminmäki tanja.lamminmaki@uudenmaanliitto.fi , o už visą VISIO planą atsakinga planavimo vadovė Ilona Mansikka, ilona.mansikka@uudenmaanliitto.fi .

Su pagarba,
Helsinkyje, 2026 m. birželio 3 d.

Mari Siivola
Teritorijų planavimo direktorė